

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Vindex Libertatis Ecclesiasticae || Et Martyr || S.
Engelbertvs || Archiepiscopvs Co-||loniensiſ Princeps ||
Elector, &c.**

Gelenius, Aegidius

Coloniae Agrippinae, 1633

Notatio ad Caput Nonum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9728

Deferat
corpus ei⁹
in Ecclesia
S. Petri
Apostoli.

Castum
Valantia à
Duce
Walramo
diruitur.

Vltio diui-
na,

Pietas Ger-
manorum
erga Dei-
param.

neque expensis parceret, modo prodesset multis. Deportatur inde corpus martyris per curiam Episcopalem cum lachrymis multis, cum **A** Crucibus & thuribus in domum beati Petri, ibique deponitur, multa- que ei beneficia per multos dies tam in Missis, quam in Psalmis more Christiano impenduntur. Diu enim in illa Ecclesia mansit corpus inhumatum, quod per futurum antistitem primores, & qui ministerijs **B** fungebantur, illud conuentui principum præsentare, & de percussoribus eius conqueri statuissent sicut & factum est. Ea enim causa sacrum corpus coquentes carnes ab ossibus separauerunt. Sicut autem testantur qui aderant, ita martyris caluaria gladijs cædentium contracta & comminuta fuerat, vt de caldario corpore extracto, particulatim vix **B** posset coniungi. Cum tristis rumor occiti pontificis Ecclesiam perturbasset, Dux Walramus de Limburg socer comitis Friderici dolorem super dolore eius addens, tertia die à cæde eius, antequam corpus eius venisset Coloniam congregato milite copioso & multis rusticis, castrum Valantiam, quod beatus vir ad munimentum terræ non longe à castro Rodensi, maximo sumptu ædificauerat, absens obsedit, & post paucos dies cum magno suorum tripudio deiecit. Nam propter Episcopi repentinum interitum, & Walrami improuissimum aduentum, qui in **C** castro erant, propter penuriam annonæ, armorum, & propugnatorum, hostibus se dediderunt. Walramus vt à facto excusare se posset, sicut & fecit, præsens adesse noluit: sed fratrem suum Gerardum cum filio Walramo ad castrum destruendum misit. Aiebat enim in suam ignominiam illud extructum: Gerardus vero, qui in castro diruendo multum feruebat, eodem die, quo solene tricenarium eius, qui castrum extruxerat, agebatur Colonia, vita priuatus, in Wassenberg sepultus est. Eum post quinque menses frater eius Dux Walramus securus, eandem viam vniuersæ carnis ingressus est. Post cuius mortem dum filij eius Walramus iunior & Comes Henricus, graui admodum infirmitate correpti, **D** satis vexati sunt, nec adhuc plene conualuerunt. Causam vero tum mortis illorum, tum horum malæ valetudinis Deus nouit.

Notatio ad Caput Nonum.

§. Ad gradus Ecclesiæ Dei Genitricis.

Ecclesia B. Mariæ Virginis ad gradus, cuius hic & alibi facta est mentio, inde appellatur, quod Colonia sicut Moguntia

Aguntia & Treuiris, ad introitum Metropolitanæ Basilicæ ex veterum Germanorum in Deiparam pietate, quasi continens sit, atque inter gradus ædificata à B. Annone, qui eam suis auxit facultatibus; vt testantur literæ ab ipso sub annum Dominicæ Incarnationis 1065. Episcopatus sui octauum 4. Kalend. Augusti datæ: Quam breuis, *inquientes*, & transitoria est

Ecclesia B. Mariæ Virginis ad Gradus.

B præsens vita, attendendum est summo perè his, qui in multis offenderunt, vt in futurum sibi refrigeria qualiacunque prospiciant, & tanto studiosius, quanto amplius se offendisse meminerūt. Vnde ego recolens me mandata Dei sæpius neglexisse, Genitricem eius mihi precatricem parare decreui, dum in honore eius ædificarem Ecclesiam quam Pius antecessor meus Hermannus, si mors non præuenisset, suis sumptibus disposuerat ædificandam; quatenus ibidem seruietes Ministri Dei iugibus votis ipsi S. V. MARIÆ MATRI DOMINI NOSTRI IESV CHRISI supplicarent, Vt pro peccatis Nostri, Antecessorum, Successorum quoque Nostrorum interuentrix existeret & pœnas culpis Nostri debitas pia prece remoueret. Huic itaque Ecclesiæ iam Christi nomine ædificatæ contulimus &c.]

Vnde quis olim D. Virgini habitus fuerit honor colligere licet.

Hic Agrippinæ quoque in gradibus B. M. Virginis sodalitas congregationem à spherulis prelatorijs seu rosario nuncupatam ætate præcurrit, vt docet Ioannes Bonifacius *lib. 32: historia Virginalis cap. 14.* atque in vita S. Annonis Surius in *cap. 29.* Syvelmensis etiam Ecclesiæ, quam B. Archiepiscopus ENGELBERTVS consecraturus sanguine suo purpurauit, accessio facta est sodalitiæ Mariano, vt ex literis Sigivvini Anno 1085. datis *in Metropoli Coloniensi* docebo, hinc mihi persuadeo, authoribus Canonicis ad Mariæ gradus & Syvelmam fuisse dedicandam & sacrum penes ipsos cadauer repositum.

§. Quam ego sollicitus sum vt Beatum Petrum & eius Ecclesiam hæreditate ditem. ^A

S. ENGELBERTUS in gentem districtum diœcesis Colonien- si adiecit.

Capite quinto libri superioris comparauit Cæsarius Sanctum Nostrum Brunoni Ducatu sedem Coloniensem augenti, sic enim & accessio ad Diœcesin, Sancto Nostrum antiquissima fuit cura. Testantur id literæ Urbani Pontificis Maximi anno 1262. à Pontificatu vero suo secundo, 6. Id. Ianuarij in vrbe vetere datæ, referuntque ENGELBERTVM fel. record. Colonienf. Archiepiscopum à Mechtilde Henrici Comitis Seinenfis vidua, qua precio, qua benignitate & munificentia acquisiuisse & recuperasse, clientelares fundos seu feuda videlicet, *de VVide, de VVindeck & Rinnenberck, castra de Linsa, & Lupstorp, de Nevenstat, de Assach, de VVinthan, de Gilstorp, & de Sechtune villas, cum vasallis, fidelibus, ministerialibus, hominibus, seruis, pratis, VViltbannis, Nemoribus cæterisque suis attinentiis, nec non nouo castro sito in Parochia Brettpach cum pertinentijs suis aliisque villis eiusdem Parochie.*] Hæc Virbanus. ^B ^C

Caput Decimum.

Quod Ludouicus Rodensi apparens pœnas occisorum suorum prædixerit.

Apparet Episcopus sacrificati.

SEXTA illa feria, qua castrum fuit euersum, septenarium martyris agebatur. Cuius rei gratia sacerdos quidam, Ludouicus nomine, regularis Canonicus S. Gabrielis in Rode, eiusdem vocabuli castrum vicinum pro anima martyris Missam celebraturus ascendit. Cumque dictis secretis, post Sanctus, Canonem inchoaret, ecce sanctum Episcopum pontificalibus indutum, vultu hilari, sacro altari ad stare videt: & cum Crucis signa exprimeret super panem & calicem, beatus pontifex per totum Canonem sacerdoti se conformans, eodem modo & iisdem vicibus sancta consignauit, dexteram eleuans. Cum autem ventum esset ad eum locum, vbi defuncti nominantur, & eum sacerdos nominasset, ^D